

SERIA DE AUTOR
ERIC-EMMANUEL
SCHMITT

Serie coordonată de
DENISA COMĂNESCU

ERIC-EMMANUEL
SCHMITT

STRĂBĂTÂND SECOLELE
IV

Lumina fericirii

Traducere din franceză de
DORU MAREȘ

HUMANITAS
fiction

Lector: Gabriela Riegler
Redactor: Raluca Popescu
Coperta: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Cristina Jelescu
DTP: Dragoș Dumitrescu, Veronica Dinu

Tipărit la Bookart Printing

ERIC-EMMANUEL SCHMITT
LA TRAVERSÉE DES TEMPS TOME 4: LA LUMIÈRE DU BONHEUR
Copyright © Éditions Albin Michel – Paris 2024
All rights reserved.

© HUMANITAS FICTION, 2025, pentru prezenta versiune
în limba română

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
SCHMITT, ERIC EMMANUEL
Lumina fericirii / Eric-Emmanuel Schmitt; trad. din franceză de Doru Mareș. –
București: Humanitas Fiction, 2025
ISBN 978-606-097-540-3
I. Mareș, Doru (trad.)
821.133.1

EDITURA HUMANITAS FICTION
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 0723 684 194

PARTEA ÎNTÂI

AURORA CEA CU DEGETE TRANDAFIRII

Lespedea grea se închisese deasupra noastră. După vuietul înspăimântător, s-a lăsat o liniște de mormânt. Piramida și-a regăsit singurătatea.

— Îmi doresc să fi al meu, numai al meu, a șoptit ea.

Tone de pietre ne pecetluiau soarta. În mormântați de vii, nu aveam să mai ieșim niciodată de acolo. Să strigi n-avea nici un rost, nici să sfredelești zidurile, să sapi în pământ n-ar fi dus nicăieri, iar dislocarea unei bucăți de stâncă ar fi provocat inevitabil o prăbușire. Monumentul fusese conceput pentru a-l apăra pe faraon de războaie, de armate, de epidemii, de intruși, de trecerea anotimpurilor, de orice fel de amenințare, chiar și de cea a Timpului. Acest monstru arhitectural sfida milenii. Mumia primise un mormânt pentru eternitate, iar noi, o temniță pe vecie.

— Al meu, numai al meu...

Câștigase, iar acum se cuibărea la pieptul meu, zgâriind tăcerea cu firicelul ei de glas.

Construcția impenetrabilă mă uluia. O celulă de temniță se deschide către lume printr-o ferestruică, dar această incintă minerală închisă etanș anula tot ce era în afară. Când treci peste un anume grad de izolare, nu mai ești nicăieri. Ce se găsea oare în jurul giganticului mausoleu? Pentru moment, ne aduceam aminte: un teren nisipos presărat ici-colo cu palmieri, nu departe

de Nil, pe malul dinspre soare-apune. Dar în cazul în care acest peisaj avea să se schimbe, noi nu ne-am mai fi dat seama, închiși între zidurile compacte, fără nici o crăpătură prin care să pătrundă cea mai mică licărire a zilei, fără nici o ferestruică prin care să se strecoare un pic de aer proaspăt de afară, da, natura s-ar fi putut preface fără ca noi s-o aflăm. Cum am putea ști dacă brusc universul s-ar întoarce cu susu-n jos, dacă ghețarii de la miază-noapte s-ar topi revărsându-și șuvoaiele pretutindeni în jur, dacă o pădure luxuriantă ar încercui piramida, dacă această bucată de pământ ar ajunge să plutească pe mări, sau chiar să își ia zborul spre bolta întunecată printre stele și planete? Nu e nimic mai neliniștitor decât să-ți pierzi reperele, ajungând să te ai doar pe tine însuși drept unic reper. Mă simțeam amețit așa, lipsit de dreptul la amețeală.

— Îmi doresc să fiu al meu, mi-a spus din nou. Numai al meu.

O contempłam pe Noura, ale cărei trăsături pâlpâiau în lumina torței. Niciodată nu mi se păruse atât de străină cea pe care o iubeam. Cum de și-a permis să facă asta? Să decidă singură asupra destinului nostru, al amândurora, să ne prindă în capcana asta. S-ar fi comportat altfel cel mai rău dușman al meu?

— Ar fi trebuit să mă întreb și pe mine, Noura.

— Nu, te-ai fi speriat.

— Da, mi-ar fi fost teamă, aș fi refuzat și acum ne-am fi petrecut vremea în altă parte, nu în fundul unui mormânt.

M-a prins de mână.

— Nu trebuie să te temi.

— Greșit! Sunt înspăimântat!

A lăsat capul în piept, atentă și înțelegătoare.

— Am să te ajut să treci prin această încercare, Noam.

— Noura, nu m-ai înțeles: de tine sunt îngrozit. De tine! Cine ești tu? Cum de-ai îndrăznit să faci așa ceva?

M-am eliberat din strânsoare și m-am îndepărtat câțiva pași. Din păcate, spațiul era atât de strâmt, că imediat m-am și izbit de zidul de piatră. Nu doar că putezeam într-o temniță,

dar mă și ciocneam de colțurile carcerii strâmte. Cum simțeam o apăsare în piept am încercat să-mi reglez respirația. Efect al imaginației sau cruntă realitate, mi se părea că până și aerul încremenise în vintrele imensului cavou, sub presiunea pereților imenși de piatră. Bătăile inimii mi s-au accelerat. Mușchii mi s-au încordat. Brusc am fost inundat de sudoare și de la subsuori mi se răspândea miros de panică.

Noura a încercat să mă liniștească:

— Lasă-mă să-ți explic, Noam. Ca orice om de aici, de jos, urmează să murim, sau măcar să trecem prin ceva asemănător.

— De ce? am urlat.

Strigătul mi s-a răspândit pe coridoare până în măruntaiele piramidei, ricoșând în suprafețele de granit, destrămându-se apoi în câteva secunde. Preț de-o clipă, ecoul mi-a creat iluzia liniștitoare că mai mulți Noam erau cuprinși de indignare odată cu mine. Cu toate acestea, am rămas la pândă, cu simțurile încordate, cu o luciditate tot mai mare; distingeam pe suprafața zidurilor detalii care până atunci îmi scăpaseră, auzeam în interiorul edificiului sunete imperceptibile mai înainte, ca și cum m-aș fi găsit în cala unei corăbii gemând sub asaltul intemperțiilor. Întregul corp mi s-a mobilizat, gata s-o șteargă de-acolo.

Noura a continuat:

— Am studiat îndelung muritorii. Sentimentul timpului care se scurge îți face să aprecieze importanța clipei prezente. Ideea că într-o zi totul se va termina le intensifică fericirea în loc să le-o slăbească. La fel cum sarea dă savoarea unei mâncări, conștiința propriei vulnerabilități îți face mai buni, mai afectuoși. Iubești mai intens când moartea stă la pândă.

— Vrei să insinuezi că nu te-am iubit îndeajuns? Te-am așteptat, te-am căutat. Tu ești cea care, în Egipt, și-a luat tălpășița.

— Fugeam de Derek, amintește-ți. Derek, care ne persecuta, Derek, care căuta răzbunare. Ne-am apărat pe amândoi împotriva acestui monstru.

Avea dreptate, desigur. Fratele meu vitreg nu suporta faptul că Noura și cu mine formam un cuplu, gelozia lui răsfrângându-se deopotrivă asupra ei, cât și a mea. Apetitul insașiabil pentru amor, niciodată satisfăcut, l-a transformat într-un frustrat plin de mânie; atins, ca și noi, de capacitatea de a se recompune și de a nu îmbătrâni, a fost tot timpul pe urmele noastre, dușmăninându-ne. Totuși, necazurile pricinuite de Derek mi se păreau un fleac pe lângă coșmarul pe care Noura mă făcea acum să-l trăiesc. În culmea disperării, nu mai țineam cont nici de circumstanțele atenuante, nici de explicații sau analize, nu voiam decât să-i arăt cât de mult greșise.

— Mă iubești, deci mă ucizi?

— Aia nu prea era dragoste, Noam.

— Cu siguranță! Cum ai putut să-mi faci așa ceva? am întrebat, și-am arătat cu degetul mormântul faraonic.

— Nu prea era dragoste, a insistat ea, și nu din vina noastră. Ci din cauza condiției noastre. Nu ne temeam de nimic. Nici de scurgerea timpului, nici de ravagiile lăsate asupra cărnii, nici de boli, nici de moarte, căci suntem deja re-creați. Nu ne iubeam cum trebuie pentru că nu ne păsa. Tu ți-ai trăit propriile aventuri, eu pe ale mele, ca și cum nu era nici o grabă să ne regăsim.

— Ai dreptate: nu prea era dragoste! Din ce în ce mai puțină, de altfel! Într-atât încât nici nu știu dacă te mai iubesc.

Habar nu aveam dacă spuneam adevărul sau îmi doream doar să o rănesc, într-atât furia îmi întuneca rațiunea și-mi anula orice judecată, vorbind în locul meu. Când am văzut-o pe Noura îngălbenindu-se la auzul cuvintelor mele, am profitat și-am adăugat:

— De fapt, știu foarte bine ce sentiment mă încearcă: te detest.

S-a repezit spre mine, s-a agățat cu brațele de gâtul meu și m-a implorat cu ochi umezi:

— Nu! Asta nu! În câteva zile vom pieri de sete și de foame. Să nu ne irosim timpul certându-ne. Te rog!

— Îmi pare rău, dar nici nu se pune problema să fiu de acord cu planul tău. În clipele care mi-au mai rămas nu-mi doresc decât un singur lucru: să mă descotorosesc de tine.

Noura s-a prelins pe dalele reci de piatră, ca și cum forța care o menținea în picioare ar fi părăsit-o dintr-odată. A început să plângă ușor, pe tăcute. Unele lacrimi sunt făcute să atragă atenția, altele exprimă dorința de a dispărea; cele pe care le vărsa Noura erau dintre cele din urmă, pline de rușine și confuze.

M-am îndepărtat, incapabil să deosebesc în atitudinea mea cât era furie și cât groază. Dornic să evit spectacolul durerii ei, m-am târât spre camera regală.

Acolo odihnea faraonul Suzer. Cât orgoliu arăta cadavrul! Mai multe pânze îi acopereau goliciunea: pielea era ceruită; corpul îmbălsămat era înfășurat strâns în fâșii de pânză; totul în patru sicrie, unul într-altul, având vag formele trupului – un cap mare, lipsit de gât, așezat între niște umeri rotunzi –, unul gravat cu numele său, al doilea marcat cu hieroglife indicând drumul, al treilea acoperit de formule magice pentru a-i asigura protecția divină, al patrulea, foarte bogat împodobit, pe care jaspul, cornalina și plăci de lapislazuli erau incastrate în aur; în sfârșit, sarcofagul, o cuvă din calcar sculptat care îi servea drept barcă pentru a călători în lumea de dincolo.

De pe pereții din jur, mai mulți Anubis cu cap de lup și urechi mari, ciulite, se uitau la noi. Jos de tot, o frescă reprezenta piedicile pe care Suzer le va întâlni în regatul umbrelor, dar și cuvintele-cheie cu ajutorul cărora i se vor deschide porțile.

Am oftat. Încăperea era oare grandioasă, sau jalnică? Fie era îmbarcarea pentru o minunată călătorie, justificând toată osteneala, eforturile făcute și sumele cheltuite, fie nu era decât o amăgire izvorând nu dintr-o cunoaștere de netăgăduit, ci din speranțe în van, avânturi himerice, dintr-o dorință derizorie de alinare. În fond, urma să aflu, cât se poate de aproape de defunct cum eram. Oare voi vedea acel *ba*, dublul său spiritual, ieșind din mumie?

O mână mi-a atins, temătoare, spatele.

— Nu m-am așteptat la o asemenea reacție din partea ta, Noam. Mă gândeam că vei înțelege...

M-am întors spre ea, iritat.

— Acum mă mai și critici!? Îmi reproșezi că nu aplaud ideea ta genială, că nu găsesc un dram de inteligență în strălucita ta strategie? Poate ar trebui să te felicit, să-ți mulțumesc că ne-ai sechestrat aici, gata să putrezim câteva mii de ani? Îți agravezi situația, Noura! Să nu-mi mai vorbești niciodată.

Am luat-o pe coridor în cealaltă parte, retrăgându-mă într-o altă încăpere, mult mai strâmtă.

Mi-era frică de moarte? Nu chiar. Știam că organismul meu sfârșește întotdeauna prin a se recompune. Dacă avea destulă umezeală cât să se refacă, revenea la viață. Încercasem deja de mai multe ori această incredibilă regenerare în timpul mai multor convalescențe, sub îngrijirea Nourai. Amintirea însă mă deranja. Mă răstisem la cea care, în mai multe rânduri, mă veghease cu dragoste de-a lungul reînțoarcerii mele la viață. Merita oare ura asta a mea? Atitudinea categorică de care dădeam dovadă îmi mirosea a nerecunoștință... Totuși, haosul în care pluteam decurgea din puterea excesivă pe care Noura își permitea să o exercite asupra mea. Luase o decizie pentru amândoi, hotărâse pentru mine. Mă atrăsese cu voioșie într-o cursă mortală, convinsă că-mi pregătea o minunată surpriză. Cum aveam să ne regăsim după așa ceva? Ne despărțea o prăpastie. Nu mai împărtășeam nici aceleași idei, nici aceleași dorințe.

În orele următoare, poate chiar zile-n șir, Noura nu s-a mai aventurat pe teritoriul meu. Îmi respecta dorința de a o rupe cu ea, s-a oprit și din plâns, ceea ce, chiar dacă continuam să îi port pică, îmi făcea ceva mai tolerabilă vecinătatea ei.

Activitatea mea se limita la un singur lucru: supravegherea încăperii funerare. Oare voi putea surprinde acel *ba* al lui Suzer, pe cale să se smulgă din cele patru sicrie? Îl așteptau obiectele

de mobilier, patul aurit, scaunele sculptate. Se va înfrupta din alimentele puse la păstrare în amfore? Se va folosi de veșmintele de schimb și accesoriile pentru toaletă care-i umpleau lăzile? Se va unge cu uleiurile parfumate orânduite la căpătâi? Le va cere servitorilor, acum sub formă de statuete, să îl slujească?

Nu, nu se întâmpla nimic. Dublul lui Suzer rămânea ferecat în fundul mormântului.

Dezamăgirile veneau unele după altele... După Noura, venise rândul lumii de dincolo, conform credinței egiptene. Totul se golea de sens. Pe când scontam să descifrez misterul în chiar miezul încăperii funerare, nu se petrecea nimic, nu vedeam decât un cimitir al făgăduințelor. Ce diferență între această fadă nemișcare și doctrina religioasă care îi însuflețea pe egipteni, obsedanta pregătire pentru moarte care i-a ocupat întreaga existență lui Suzer încă de la naștere, energia depusă pentru a construi acest mormânt gigantic, costul său în aur, în vieți omenești – pentru că, așa cum se întâmpla mereu, mulți muncitori pieriseră pe șantier... Nu sesizam nici o ectoplasmă, nici o sclipire a vreunui spirit. Nici măcar vreun foc viu. Domnea un calm desăvârșit.

Aș fi vrut să meditez asupra morții, dar nu reușeam, gândul nu-mi stătea decât la a găsi o ieșire, la ușa care aici lipsea. Edificiul, acest loc construit dintr-un bloc de piatră, din serii de mici încăperi și o cameră regală, un spațiu bizar ticsit cu relicve adunate fără simț estetic sau ordine, respira o tristețe insuportabilă. Lăsându-mi privirea să alunece până la marginile acestei construcții slab luminate de torță, edificiul se dovedea coșmaresc, plin de umbre sinistre și de forme indistincte.

Mi se uscască gura. Oboseala mă înțepenea. În mers, am fost cuprins de amețeală. Pentru că mă păștea deshidratarea, am decis să recurg la lichidele închise în vasele depuse în încăperea funerară.

Nota editorului francez

Străbătând secolele lansează o provocare extraordinară: povestirea istoriei omenirii sub o formă pur romanească, intrarea în Istorie prin istorisiri, ca și cum Yuval Noah Harari s-ar întâlni cu Alexandre Dumas. Titanicul proiect îl frământă de treizeci de ani pe Eric-Emmanuel Schmitt, iar această aspirație a sfârșit prin a-și croi drum către viață. La umbra celorlalte texte ale sale (romane, nuvele, teatru, eseuri), autorul a lucrat neobosit, adunând informații istorice, științifice, religioase, medicale, sociologice, filozofice, tehnice, lăsându-și în același timp imaginația să modeleze personaje puternice, emoționante, de neuitat, de care te îndrăgostești și cu care te identificei. Din această sinteză a formației sale intelectuale și a talentului de scriitor se naște o operă unică, iar aceasta ne poartă de la o lume la alta, în sunet de fracturi culturale, scoțând la iveală momente în care accidente, evoluții, revoluții preschimbă civilizații. Și, de fiecare dată, prezentul luminează trecutul în aceeași măsură în care epocile încheiate clarifică evul contemporan. Această incredibilă trecere prin secole începe de la Potop și se continuă până în vremea noastră. Prin iubirile și luptele lor, personajele-cheie întruchipează evenimente și mutații majore. Fiecare dintre cele opt titluri ale acestei imense aventuri editoriale este legat de o vârstă decisivă a Istoriei lumii: 1. *Paradisuri pierdute* (sfârșitul neoliticului și Potopul); 2. *Poarta*

cerului (Babelul și civilizația mesopotamiană); 3. *Soare întunecat* (Egiptul faraonilor și Moise); 4. *Lumina fericirii* (Grecia secolului al IV-lea î.Chr.); urmează să apară: 5. *Cele două împărății* (Roma și nașterea creștinismului); 6. *Mistificarea* (Europa medievală și Ioana d'Arc); 7. *Timpul cuceririlor* (Renașterea și descoperirea Americilor); 8. *Revoluții* (Revoluții politice, industriale, tehnice).